Actieplan Cultuur Nijmegen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **1**
1. Inleiding **2**
2. Observaties **4**
2.1. Corona heeft impact op brede culturele leven 4
2.2. Erfgoed is onderdeel van cultureel Nijmegen 4
2.3. Geef aandacht aan gehele culturele sector, ook ongesubsidieerde makers en organisaties 4
2.4. Overbrugging is nodig maar leidt niet tot direct herstel 5
2.5. Weerbaar en wendbaar in de toekomst 5
3. Uitgangspunten **7**
3.1. Overbrugging en herstel 7
3.2. Weerbare en wendbare culturele sector 7
4. Verdeling middelen **8**
5. Uitvoering **10**
5.1. Subsidieregeling corona cultuur 10
5.2. Uitbreiding bestaande subsidieregeling 11
Bijlagen **13**

1. Inleiding

Vorig jaar begonnen we de nieuwe cultuurvisie periode in een bloeiend en sterk cultureel Nijmeegs landschap. De situatie is nu diametraal anders. De culturele sector heeft het over de hele linie zwaar. In de komende periode moet de gemeente samen met het culturele veld vol inzetten op de ondersteuning en ontwikkeling van de culturele infrastructuur in de stad. De urgentie om te handelen is aanwezig. Als er te weinig gebeurt, dan raakt Nijmegen onherstelbaar veel kwijt. De crisis raakt namelijk niet alleen onze culturele sector, maar heeft ook impact op het bredere culturele leven van onze inwoners. Met bijgaand plan laten we zien wat we doen om de culturele infrastructuur te ondersteunen naar herstel en naar een weerbare en wendbare toekomst. Dit plan is gericht op de korte termijn en geeft een doorkijk naar de midden-en langere termijn. Immers de effecten van de beperkingen in 2020 en 2021 zullen ook in de jaren daarna voelbaar en merkbaar zijn.

"De gemeente ondersteunt de cultuur in de stad omdat het bijdraagt aan welzijn en welvaart van onze burgers. We weten dat een cultureel sterke stad een positieve invloed heeft op de ontwikkeling van de economie en op het sociaalmaatschappelijke klimaat. Cultuur draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de stad en zorgt dat bewoners en bezoekers zich hier thuis en welkom voelen. Het is bovendien een belangrijke vestigingsfactor voor (internationale) bedrijven en instellingen, creëert werkgelegenheid en zorgt voor innovatie in de samenleving. Op persoonlijk vlak is cultuur van belang omdat deelname aan cultuur leidt tot actieve(re) deelname aan de samenleving. Daarnaast leren mensen door cultuur zich tot die samenleving te verhouden. Cultuur verbindt en zorgt ervoor dat ook de mensen die niet actief in het sociale netwerk zitten aansluiting (blijven) vinden in onze maatschappij… Cultuur is letterlijk en figuurlijk het kapitaal van de stad. Cultuur heeft invloed op de economische en sociaal– maatschappelijke ontwikkeling in de stad. Het is dus van belang om gezamenlijk en stadsbreed goed voor onze cultuur te zorgen en te investeren zodat het ook nog in de toekomst rendeert." (Groei. Cultuurvisie Nijmegen 2020).

De coronacrisis heeft het maatschappelijk belang van de culturele sector laten zien. Cultuur werd het afgelopen jaar vreselijk gemist. Niet alleen als bron van vermaak en entertainment, maar ook als onderdeel van het bredere culturele leven van onze inwoners: als verrijking en verdieping van het leven, als middel om te ontmoeten, als manier om te ontplooien, om te ontwikkelen en om in contact te komen met andere en nieuwe wereldbeelden. Het gemis was net zo groot bij jongere mensen als bij oudere mensen, merkbaar op scholen, in het dagelijks leven, in verpleegtehuizen en (zorg)instellingen. De culturele sector heeft, aangemoedigd door de vraag en de behoefte van het publiek, getracht zo veel mogelijk te organiseren binnen de geldende mogelijkheden en er zijn veel vernieuwingen gedaan, vooral op technologisch gebied. Er waren online voorstellingen, nieuwe presentatievormen en er is gezocht naar en geëxperimenteerd met 'beleving op afstand'. De culturele sector heeft de crisis aangegrepen in velerlei opzichten om te innoveren en te transformeren. De sector heeft niet stil gezeten, ook al kon en mocht ze haar 'eigen' werk veelal niet doen. Maar het is niet zo dat de sector zich 'uit de crisis heeft geïnnoveerd. De nieuwe ontwikkelingen zijn onvoldoende om als volwaardige verdienmodellen te gelden. Online voorstellingen en verkoop bieden te weinig houvast voor de toekomst. Na een jaar kunnen we stellen dat de culturele sector er niet goed bij staat. Er is hulp nodig. De schade die is ontstaan is niet in een paar jaar tijd verholpen met overbrugging en herstelmiddelen. Er moet meer gebeuren en dat heeft langere tijd nodig. Er moeten stappen gezet worden naar een duurzame oplossing voor de toekomst, het weerbaar en wendbaar maken van de culturele sector. Als we het hebben over de culturele sector dan hebben we het over de volledige breedte van de infrastructuur, gesubsidieerd en ongesubsidieerd: productie, presentatie, educatie en facilitering.

In de stadsbegroting 2021 is aangegeven een Overbruggings- en herstelplan voor de cultuursector te maken: Actieplan Cultuur Nijmegen. In dit plan geven we aan volgens welke uitgangspunten de middelen worden ingezet en hoe we de uitdagingen die wij verwachten binnen de culturele sector in de toekomst het hoofd willen bieden. De cultuurvisie blijft richtinggevend voor hoe we vorm willen geven aan het cultuurbeleid in Nijmegen. De coronacrisis heeft een impact op hoe en in welk tempo de visie de komende jaren wordt uitgevoerd, maar de speerpunten blijven houdbaar.

Het gaat om middelen die bij de stadsbegroting 2021-2024 zijn toegevoegd aan de begroting van Cultuur en Cultureel erfgoed (cultuur is benoemd als investeringsdomein) en de rijksmiddelen die de gemeente in 2020 voor de eerste helft 2021 heeft ontvangen om de culturele sector te ondersteunen in coronatijd. Het rijk heeft alleen voor de eerste helft van 2021 middelen beschikbaar gesteld. We verwachten dat er aanvullende ondersteuning komt vanuit het rijk. Ook de provincie is bezig om aanvullende middelen beschikbaar te stellen voor cultuur in de regio. De extra middelen zijn hard nodig. De effecten van corona zullen ook ver nadat Nederland is gevaccineerd voelbaar zijn. Het is daarom van belang om niet alleen richting herstel op korte termijn te gaan, maar ook om de weerbaarheid van de culturele sector op langere termijn te vergroten.

In 2020 hebben we een aantal maatregelen genomen om de culturele sector te ondersteunen. Zo hebben we coulance getoond bij het niet leveren van subsidieprestaties. Met maatwerk hebben we de cruciale culturele infrastructuur in stand gehouden. We hebben de mogelijkheid geboden om huurbetalingen op te schorten. Er is financiële steun voor vitale en beeldbepalende Nijmeegse evenementen geweest en tijdelijke alternatieven en evenementen binnen de dan geldende richtlijnen zijn gestimuleerd. Ook is een tweetal regelingen in het leven geroepen voor culturele activiteiten in de stad (Corona cultuurprojecten en Anderhalvemeterfonds). Daarnaast heeft een aantal niet gesubsidieerde organisaties (o.a. St. Stevenskerk, Lutherse kerk, MuZIEum) een bijdrage ontvangen. We hebben het afgelopen jaar contact gehouden met het brede culturele veld, gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde organisaties en makers, over de stand van zaken en de verwachtingen voor de toekomst. We hebben gesproken met de grotere organisaties, informatie gekregen van meerjarig gesubsidieerde organisaties en van makers die eenjarig subsidie hebben gekregen. Daarnaast is ook gesproken met organisaties en makers die niet gesubsidieerd zijn. Gelijktijdig heeft er in Cultuurregio 025 op verzoek van de provincie Gelderland in het kader van COVID-19 een traject plaatsgevonden met de regiogemeenten, en inbreng van vertegenwoordigers van het culturele werkveld, om te komen tot een gedragen voorstel voor een toekomstbestendige regionale culturele infrastructuur. De gemeente Nijmegen en Nijmeegse organisaties zijn aangehaakt bij dat proces. De provincie Gelderland neemt de voorstellen uit het transformatievoorstel COVID-19 mee in de integrale afweging van voorstellen in de Mid Term Review. Eind april verwachten wij een besluit.

Naast het Actieplan Cultuur Nijmegen wordt momenteel ook een Actieplan voor de binnenstad ontwikkeld door de gemeente, een plan gericht op het herstel en het toekomstbestendig maken van de binnenstad van Nijmegen. Beide actieplannen vertonen overeenkomsten waar het gaat om het weerbaar en wendbaar maken van Nijmegen, als sterke cultuurstad en als bruisende binnenstad voor nu en in de toekomst. We stemmen beide plannen op elkaar af en onderzoeken samenloopmogelijkheden. We laten onze culturele sector bloeien en zich profileren tegen de setting van een aantrekkelijke binnenstad. Cultuur is immers een onlosmakelijk onderdeel van de bruisende binnenstad.

De gesprekken, sessies en de enquête[1] met en in het culturele veld leveren input voor het Actieplan Cultuur Nijmegen. In het komende hoofdstuk geven we de observaties weer die ten grondslag liggen aan het plan (hoofdstuk 2). Daarna geven we weer langs welke hoofdlijnen we het plan hebben ontwikkeld (hoofdstuk 3). Onze maatregelen zijn gericht op het overbruggen, herstellen en weerbaar en wendbaar maken van de culturele infrastructuur. In vergelijking met het afgelopen jaar is het crisisvraagstuk ook een transitieopdracht geworden met de bijbehorende innovaties en vernieuwingen. Voor de besteding van de middelen hebben we een voorstel gemaakt (zie hoofdstuk 4). Tenslotte schetsen we in hoofdstuk 5 hoe we na vaststelling van de uitgangspunten uitvoering willen geven aan het plan.

[1] We hebben 41 organisaties waar we een subsidierelatie mee hebben (meerjarig of projectsubsidies) een enquête in laten vullen over de gevolgen van corona (februari 2021).

2. Observaties

We hebben informatie opgehaald uit het Nijmeegse culturele veld door verschillende gesprekken te voeren, een sessie te houden over trends en ontwikkelingen voor de toekomst en een enquête uit te doen. Deze informatie is aangevuld met landelijke gegevens en onderzoeken: *Informatiegids over gemeentelijke coronasteun aan de lokale culturele infrastructuur* van februari 2021 (in opdracht van VNG door Berenschot, bijlage) en de adviezen van de Raad van Cultuur van 14 oktober 2020 *Naar een wendbare en weerbare culturele en creatieve sector* en van 16 november 2020 *Onderweg naar overmorgen.* Gezamenlijk leveren ze een aantal observaties op met daaraan verbonden conclusies. Deze vormen de opmaat naar de uitgangspunten voor het plan en de maatregelen.

2.1. Corona heeft impact op brede culturele leven

In november 2020 presenteerde het SCP een stuk over de vraag in hoeverre de betekenis die kunst en cultuur heeft onder druk staat door de corona-epidemie en de maatregelen die in dat kader zijn genomen. Er zijn vijf manieren waarop mensen bij het culturele leven zijn betrokken: (1) als geïnteresseerden in cultuur, (2) als bezoekers van culturele activiteiten, (3) als consumenten van digitaal cultuuraanbod, (4) als kunstbeoefenaren en (5) als ondersteuner, bijvoorbeeld vrijwilliger of donateur. Dat betekent dat niet alleen focus moet zijn op behoud van culturele organisaties en het ondersteunen van werkenden in de sector. Er moeten voor de bevolking ook voldoende mogelijkheden zijn om zich te ontspannen, te ontplooien en betekenisvolle sociale verbanden aan te gaan.

Conclusie 1:
Naast ondersteuning voor culturele organisaties en werkenden in de cultuur moet ook aandacht zijn voor herstel van het aanbod voor publiek en de uitoefening van cultuur door amateurs en hoe de betrokkenheid van vrijwilligers en donateurs gestimuleerd kan worden.

2.2. Erfgoed is onderdeel van cultureel Nijmegen

Uit onze cultuurvisie Groei.: *"Wanneer we het in brede zin hebben over cultuur gaat het ook over erfgoed. Erfgoed is onderdeel van cultureel Nijmegen. Nijmegen ontleent haar karakter en aantrekkelijkheid aan de aanwezigheid van zowel de kunsten als het erfgoed… Vanuit de cultuurvisie pakken we niet het hele erfgoedbeleid op. Hier beperken we ons tot de verwevenheid tussen cultuur en erfgoed."* Erfgoedorganisaties ondervinden grotendeels dezelfde problemen als de cultuurorganisaties; publiek, organisatie en makers worden geraakt door de coronacrisis. Welke organisaties ondersteund worden is maatwerk, een individuele afweging is nodig.

Conclusie 2:
In het Actieplan Cultuur Nijmegen is erfgoed onderdeel van cultureel Nijmegen. Het gaat om ondersteuning van organisaties en stimulering van aanbod. Ondersteuning is maatwerk.

2.3. Geef aandacht aan gehele culturele sector, ook ongesubsidieerde makers en organisaties

De Raad van Cultuur adviseert om de gehele culturele sector te ondersteunen, dus ook het ongesubsidieerde deel van de sector en de vele freelancers. Vrije (ongesubsidieerde) organisaties konden geen of minder gebruikmaken van steunpakketten van het rijk. Zij teren in op hun vermogens en zijn vooral bezig met crisismanagement. Hetzelfde geldt voor onafhankelijke kunstenaars en freelancers, die zonder opdrachten zitten en onzeker zijn over hun inkomsten voor de toekomst. In Nijmegen geeft het merendeel van de ondervraagde partijen, die niet structureel gesubsidieerd worden, aan de financiële gevolgen te voelen. Een aantal partijen enquête gehouden onder de door de gemeente gesubsidieerde organisaties en makers (februari 2021) heeft het zelfs financieel heel

zwaar en dreigt om te vallen. Daarbij dreigen in het bijzonder de (jonge) makers de dupe te worden van de crisis. Geld biedt ten dele een oplossing. Wat de (jonge) makers vooral nodig hebben is exposure, zichtbaar zijn, optreden voor publiek, ervaring opdoen, repertoire opbouwen, zichzelf artistiek en professioneel te ontwikkelen. Mensen die als zelfstandige aan het werk waren in de cultuursector zoals kunstenaars, technici en mensen werkzaam in de facilitaire ondersteuning zijn sinds maart 2020 niet meer in staat om hun werk uit te voeren en een inkomen te genereren. Velen hebben in andere sectoren werk moeten zoeken. Pas als er een groter activiteitenaanbod is, is er weer meer werkgelegenheid voor zelfstandigen. De onzekerheid over de nabije toekomst is groot. Het risico op verschraling is aanwezig: kunstenaars, technici, toeleveranciers, ondersteuners en ook vrijwilligers zullen andere bezigheden gaan zoeken en verlaten het culturele werkveld.

Conclusie 3:
Risico van verdwijnen van cultureel kapitaal en dus verschraling van de culturele sector is aanwezig. Er moet ook ruimte zijn voor specifieke ondersteuning voor makers en (kleinere) organisaties, zowel gesubsidieerde als niet gesubsidieerde. Het gaat niet alleen om verlies van inkomen, maar ook om verschraling van het netwerk, verminderde zichtbaarheid en stagnerende artistieke en professionele ontwikkeling. Jonge makers verdienen speciale aandacht en ondersteuning.

2.4. Overbrugging is nodig maar leidt niet tot direct herstel

Hoewel het merendeel van de door ons bevraagde organisaties al plannen maakt voor de toekomst, is er bij het weer 'open' gaan van de cultuursector, nog geen sprake van direct herstel. Dat heeft meerdere jaren nodig. Producties hebben lange voorbereidingstijd nodig, artiesten moeten tijdig worden geboekt, bruikleen van objecten voor tentoonstellingen moeten lang van te voren worden geregeld. Ook lesprogramma's en educatieve activiteiten kennen een lange voorbereidingstijd en publiek en scholen moeten tijdig worden benaderd. Het ontbreekt aan opgebouwde reserves om nieuwe investeringen te kunnen doen. Daarnaast moet rekening gehouden worden met extra kosten voor aanpassing van producties en presentaties, zoals digitale versies of herinrichting van publieksruimtes. Ook kan het zijn dat bezoekersaantallen nog verplicht laag worden gehouden; verhoging van de toegangsprijzen levert daar nauwelijks compensatie voor op. De crisis zal daarom niet alleen gevoeld worden in 2021, maar ook in 2022 en verder. De eigen buffer van de culturele organisaties is als gevolg van corona aan het krimpen. 32% van de ondervraagden van de geeft aan dat het eigen vermogen ingezet is om de financiële problemen te beperken. Hierdoor kunnen zij bij een eventuele opstart minder goed klappen opvangen. In de afgelopen jaren is het cultureel ondernemerschap gestimuleerd door o.a. de gemeente. We merken dat daar waar het cultureel ondernemerschap groter is, de nood ook hoger is.

Conclusie 4:
Overbrugging is nodig, maar leidt niet tot direct herstel. Ook na 2022 zijn de naschokken van de crisis nog voelbaar.

2.5. Weerbaar en wendbaar in de toekomst

De Raad voor Cultuur heeft in 2020 adviezen aan het kabinet en aan OCW minister Van Engelshoven uitgebracht. De adviezen richten zich naast noodsteun en herstel op het belang van een weerbare en wendbare culturele sector. Het is nodig om de sector op (middel)lange termijn te helpen innoveren en hervormen door te experimenteren met nieuwe werkmethoden en verdienmodellen. Deze adviezen vinden landelijke navolging in de plannen van heel veel gemeenten. De rijksmiddelen worden ingezet voor een toekomstgerichte aanpak naar een weerbare en wendbare culturele sector. Ook in Nijmegen zetten we de middelen in voor de toekomst. Samen met de directeuren van de grote culturele organisaties, de zogenaamde C6[2]keek de gemeente in november 2020 naar

[2] Doornroosje, Lindenberg, LUX, Museum het Valkhof-Kam, OBGZ en Schouwburg & Vereeniging

de trends voor de toekomst (los van corona). Een viertal maatschappelijke trends en ontwikkelingen die cultuur en cultuurbeleving in de verre toekomst beïnvloeden zijn onderscheiden. 1) digitalisering van de samenleving. 2) invloed van netwerken en platforms 3) veranderende waardering voor cultuur/ waarde van cultuur voor andere domeinen. 4) de regio centraal.

Op regionaal niveau is onlangs het Transformatievoorstel Cultuurregio 025 aan de provincie Gelderland aangeboden. Het voorstel is opgesteld op verzoek van de provincie Gelderland in het kader van het COVID-19 herstelproces. De input van o.a. gemeente Nijmegen en de Nijmeegse culturele organisaties, heeft geholpen een aanpak te formuleren om de sector regiobreed te helpen transformeren. Het gaat om een totaalpakket aan maatregelen, gebaseerd op het uitgangspunt dat de sector één samenhangend geheel is, van amateurvereniging tot rijksgezelschap. De cultuurregio 025 heeft aan de provincie een bijdrage gevraagd van € 6 miljoen, verdeeld over de verschillende maatregelen. Eind april is besluitvorming in Provinciale Staten voorzien. Naar verwachting stelt de provincie dan middelen ter beschikking ter ondersteuning van de culturele sector voor plannen op regionaal niveau. Op lokaal Nijmeegs niveau is het van belang om gezamenlijk als gehele culturele sector naar de toekomst te kijken Samenwerking en kennisuitwisseling zijn een voorwaarde, niet alleen binnen de sector maar ook met partijen daarbuiten. Niet alleen vanwege de waarde van kennisuitwisseling, maar ook omdat de opgaven die te maken hebben met innovatie en transformatie al snel de capaciteit van de enkelvoudige organisatie zal overstijgen. Het weerbaar en wendbaar maken van de culturele sector zal daarnaast meerdere jaren duren.

Conclusie 5:
Door te investeren in het weerbaar en wendbaar maken van de sector wordt geanticipeerd op de effecten op langere termijn.

Groei. Cultuurvisie Nijmegen 2020 & corona

De cultuurvisie blijft richtinggevend voor hoe we vorm willen geven aan het cultuurbeleid in Nijmegen. De coronacrisis heeft een impact op hoe en in welk tempo de visie de komende jaren wordt uitgevoerd, maar de speerpunten blijven houdbaar. Zo is het eerste speerpunt *kunst en cultuur voor en door iedereen* juist in deze tijden van groot belang. Cultuur heeft een bewezen sociale impact en draagt bij aan een gevoel van verbondenheid met elkaar en welbevinden voor onze inwoners. En als we niet blijven inzetten op het tweede speerpunt, *het vergroten van de aantrekkingskracht van Nijmegen,* dan gaan we er als stad in zijn geheel op achteruit. Om aantrekkelijk te blijven voor onze inwoners en bezoekers moeten we blijven inzetten op een veelzijdig aanbod, op kwaliteit van cultuur en het laten zien en tot bloei laten komen van talenten. Dat wordt in een periode van herstel van belang. Het derde speerpunt uit de cultuurvisie heeft ook in deze tijd aan importantie toegenomen. Juist nu is behoefte aan *innovatie en creativiteit*. Niet alleen voor herstel en ontwikkeling van de culturele sector, maar dit is ook het moment waarop creativiteit goed kan worden ingezet om bij te dragen aan de maatschappelijke vraagstukken die op tafel liggen. Er is niet alleen sprake van economische schade, er is ook veel maatschappelijke schade ontstaan. Denk aan de bijdrage die cultuur levert aan de mentale gezondheid, de vrijetijdsbesteding, de ontwikkelmogelijkheden en de fysieke leefomgeving. Cultuur heeft bij al deze vraagstukken een aanjaagfunctie in de (hopelijk) nabije toekomst waarin we ons als samenleving gaan richten op maatschappelijk herstel. Een sterke culturele en creatieve sector is daar voor nodig.

3. Uitgangspunten

In de komende periode moet de gemeente samen met het veld vol inzetten op herstel en ondersteuning van de culturele sector. De speerpunten die we hebben benoemd in onze cultuurvisie blijven richtinggevend voor hoe we vorm willen geven aan het cultuurbeleid in Nijmegen. Het crisisvraagstuk van overbruggen en herstel is daarnaast een transitieopdracht geworden met als doel het wendbaar en weerbaar maken van de sector. Het Actieplan Cultuur Nijmegen is gebaseerd op 2 uitgangspunten: Overbrugging en herstel & Weerbare en wendbare culturele sector.

3.1. Overbrugging en herstel

Het gaat om maatwerkondersteuning van de overbruggingsperiode naar de fase waarop de sector weer open kan en draait. Dat doen we door budget te reserveren voor exploitatietekorten voor onze basis- en meerjarige gesubsidieerde organisaties. Gemeentelijke noodsteun gaat vooralsnog niet naar organisaties die gesubsidieerd worden door de landelijke fondsen. Deze hebben, voor zover bekend, geen gemeentelijke noodsteun nodig.
Ook kijken we naar amateurorganisaties, bijvoorbeeld door ondersteuning bij herstel van activiteiten. We reserveren ook middelen voor het niet gesubsidieerde deel van de culturele sector waarbij benadrukt wordt dat ondersteuning altijd maatwerk is. Makers worden ondersteund door opdrachten uit te zetten, en bij het ontplooien van hun netwerk en artistieke en organisatorische ontwikkeling. Deze maatregelen zijn aanvullend op de landelijke generieke regelingen van rijk en provincie. Het gaat om middelen om de tijdelijke nood te lenigen tot dat de eigen inkomsten weer toe nemen. Herstel kost tijd. Ondersteuning voor 2021 – 2022 is nodig en geeft zicht op de toekomst, maar tegelijkertijd staat er daarna vanwege allerlei na-ijleffecten niet meteen een stevige culturele sector.

We hebben op basis van gesprekken, een enquête en prognoses ingeschat welke financiële ondersteuning nodig is in 2021. Voor de 6 grote organisaties en De Bastei is de inschatting dat het verwachte negatieve resultaat voor 2021 schommelt tussen € 3.5 miljoen en de € 5.9 miljoen, afhankelijk van hoe lang de organisaties niet in staat zijn om publiek te ontvangen. Daarbij valt op dat hoe hoger de afhankelijkheid van publieksinkomsten is, des te groter is het verwachte negatieve resultaat. In deze prognose is geen rekening gehouden met generieke ondersteuningsmaatregelen zoals de NOW etc., omdat er nog veel onzeker is. De inkomsten uit de regelingen verkleinen het tekort met maximaal € 1 miljoen. Naast bovenstaande organisaties hebben we 41 organisaties waar we een subsidierelatie mee hebben (meerjarig of projectsubsidies) een enquête in laten vullen om te inventariseren of zij grote tekorten voorzien. Hieruit blijkt dat 56% financiële problemen ervaart, waarvan zelfs 7% aangeeft grote problemen te hebben. Ook hier is de constatering dat hoe hoger de afhankelijkheid van publieksinkomsten is, des te groter de problemen zijn. Daarnaast zijn er nog organisaties waar we geen subsidierelatie mee hebben, maar die we cruciaal vinden voor het culturele netwerk. We schatten in dat voor ondersteuning van de kleine en middelgrote organisaties € 0.7 miljoen nodig hebben voor overbrugging en herstel.
Uit de inventarisatie blijkt dat het totale tekort minimaal € 4.2 miljoen (€ 3.5 + 0.7) en maximaal € 6.6 miljoen (5.9 + 0.7) bedraagt.

3.2. Weerbare en wendbare culturele sector

We gaan er met onze maatregelen van uit, dat de sector vanaf 2023 voldoende is aangepast aan de situatie of getransformeerd om geen noodsteun meer nodig te hebben. Om dat te bereiken is dit 2^{e} uitgangspunt nodig.
Het weerbaar en wendbaar maken van de culturele sector zal langere tijd nodig hebben. Ideeën uit de culturele sector willen we ondersteunen. Te denken valt bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van nieuwe creatieve hotspots, waar naast werkruimte wordt ingezet op de zichtbaarheid van de Nijmeegse makers. Hier is een samenwerking denkbaar met het Actieplan voor de binnenstad bijvoorbeeld door het faciliteren van creatieve plekken die de aantrekkelijkheid van de binnenstad vergroten. Ook nieuwe vormen van financiering van projecten en programma's worden met de regio onderzocht. Samenwerking en kennisuitwisseling zijn een voorwaarde, niet

alleen binnen de sector maar ook met partijen daarbuiten, omdat de opgaven die te maken hebben met innovatie en transformatie al snel de capaciteit van de enkelvoudige organisatie overstijgen. Het weerbaar en wendbaar maken van de culturele sector bevat acties op de langere termijn gericht op vernieuwing en aanpassing van organisaties, programmering en producten en huisvesting. Er is ruimte nodig voor vernieuwing en experiment, zowel lokaal als regionaal. Voor dat laatste sluiten we waar mogelijk aan bij ondersteuningsmaatregelen van de provincie. Naast aanpassingen van activiteiten, willen we ook kijken naar investeringen in de culturele sector. Als gevolg van corona zijn investeringen uitgesteld of helemaal niet meer gedaan. Een inschatting is dat we voor deze doelstelling tenminste 1 miljoen euro nodig hebben. Er bestaat nog veel onzekerheid over de mate waarin later dit jaar de cultuursector weer kan worden opgestart. De verwachting is dat het pakket aan ondersteuning voor een weerbare en wendbare culturele sector nog uitgebreid moet worden. Voor extra ondersteuning kijken we ook naar het Rijk en de Provincie.

4. Verdeling middelen

Beschikbare middelen 2021

Rijkscompensatie
In 2020 was landelijk € 169 miljoen Rijkscompensatie voor de coronaschade in de lokale cultuur beschikbaar. Voor 2021 gaat het vooralsnog om € 150 miljoen. Dit geld is beschikbaar als decentralisatie-uitkering via de decembercirculaire 2020 van het gemeentefonds en wordt verdeeld op basis van de gemeentelijke cultuuruitgaven 2019. Voor de gemeente Nijmegen gaat het om een bedrag van € 2.221.134 compensatie voor de maanden januari tot juli 2021.

Stadsbegroting 2021-2024
Bij de stadsbegroting 2021-2024 is besloten om cultuur te benoemen als investeringsdomein. Daarvoor zijn de volgende middelen (totaal € 2.7 miljoen) toegevoegd aan de begroting van Cultuur en Cultureel erfgoed:

- € 2.4 miljoen voor overbrugging- en herstel
- € 0,18 miljoen voor een opdrachtenfonds
- € 0,12 miljoen voor de Cultuur Academy

Na toevoeging van de middelen uit het gemeentefonds hebben we voor 2021 een totaal budget van € 4.9 miljoen (€ 2.7miljoen + € 2.2 miljoen). We verwachten vanuit het rijk nog compensatie voor de periode juli tot en met december. Daarnaast is de provincie bezig met een ondersteuningsfonds voor het weerbaar en wendbaar maken van de culturele sector op regionaal niveau.

Beschikbare middelen 2022 en verder

Stadsbegroting 2021-2024
Bij de stadsbegroting 2021-2024 zijn in het programma Cultuur en Cultureel erfgoed onderstaande bedragen (totaal € 1.6 miljoen) toegevoegd aan de begroting.

- € 1.3 miljoen voor overbrugging- en herstel
- € 0,18 miljoen voor een opdrachtenfonds
- € 0,12 miljoen voor de Cultuur Academy

Voor 2022 is een budget van € 1.6 miljoen beschikbaar. Afhankelijk van de omstandigheden verwachten we hier ook nog extra middelen van het rijk. Voor 2023 en verder zal de culturele sector nog de gevolgen van corona merken. Of er dan aanvullende steunmaatregelen zijn is nog onduidelijk. Vooralsnog gaan we er van uit dat in 2023 geen aanvullende middelen beschikbaar zijn.

Voorlopige verdeling van de middelen in 2021

Uit de inventarisatie blijkt dat we tussen de tussen de € 4.2 miljoen € 6.6 miljoen nodig hebben voor maatregelen ter overbrugging en herstel van de culturele infrastructuur. We gaan bij de verdeling uit van 80% van de benodigde € 4.2 miljoen, omdat er ook nog algemene steunmaatregelen zijn zoals NOW[3]regelingen, die het verwachte tekort kleiner maken. Ter stimulering willen we snel € 0.5 miljoen inzetten door specifieke subsidieregelingen zoals corona cultuur projecten regeling, ondersteuning van de makers etc.

We zetten de middelen als volgt in:

1. Voor maatregelen ter overbrugging en herstel reserveren we € 3.9 miljoen. Deze is bedoeld voor:
    a. culturele organisaties te ondersteunen waar we een subsidierelatie mee hebben
    b. culturele organisaties die geen of incidenteel subsidie ontvangen, maar cruciaal zijn voor onze culturele infrastructuur.
    c. diverse subsidieregelingen ter stimulering van het culturele veld

Voor 1a en 1b reserveren we € 3.4 miljoen (80% van € 4.2 miljoen)
Voor 1c reserveren we 0.5 miljoen.

2. Voor weerbaar en wendbaar reserveren we € 1 miljoen.

Deze indeling is voorlopig. Het rijk heeft alleen voor de eerste helft van 2021 middelen beschikbaar gesteld. We verwachten dat er aanvullende ondersteuning komt vanuit het rijk. Ook de provincie is bezig om aanvullende beschikbaar te stellen voor cultuur in de regio.

Schematisch ziet het er als volgt uit:

	Inkomsten x 1 miljoen	**Uitgaven x 1 miljoen**
2021	€ 2.2 gemeentefonds € 2.7 stadsbegroting *Mogelijk aanvullende Rijksmiddelen juli-december* *Mogelijk aanvullende Provinciale middelen*	€ 3.9 overbrugging herstel € 1.0 weerbaar&wendbaar
2022	€ 1.6 stadsbegroting *Mogelijk aanvullende rijksmiddelen*	Nog te verdelen over de 2 uitgangspunten
2023	*Aanvullende middelen niet voorzien*	Organisaties moeten hun activiteiten aangepast hebben, zodat ze binnen de bestaande subsidies blijven

Bij bovenstaande tabel plaatsen we de volgende kanttekeningen:

- De verdeling van de middelen over de 2 uitgangspunten is voorlopig. Inschattingen wat er precies nodig is wisselen nog.
- We verwachten aanvullende inkomsten vanuit het rijk en de provincie voor ondersteuning, deze zijn niet bevestigd.
- We verwachten voor de investeringen in weerbaar & wendbaar nog meer middelen dan de nu geraamde € 1 miljoen nodig te hebben. De middelen vanuit de provincie kunnen hier aan bijdragen.

[3] Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid

5. Uitvoering

Na de vaststelling van de uitgangspunten van het actieplan en de begrotingswijziging, gaan we voor de uitvoering verschillende subsidieregelingen vaststellen. Daarbij nemen we input vanuit de sector mee. De uitvoering wordt afgestemd met het Actieplan voor de binnenstad.

5.1. Subsidieregeling corona cultuur

Voorbeelden van een aantal mogelijke deelregelingen en budgetten (indicatief).

Deelregeling overbrugging en herstel

Het doel van deze regeling is om ondersteuning te bieden om de periode te overbruggen naar de fase waarin de culturele sector weer open kan. De regeling heeft de volgende kenmerken:

- Het budget is beschikbaar voor exploitatietekorten bij gesubsidieerde organisaties en niet-gesubsidieerde organisaties (inclusief erfgoed).
- Het beschikbare budget is € 3.4 miljoen.
- In de loop van 2021 volgt een voorstel voor de uitwerking. Dit gebeurt in overleg met het culturele veld en wordt afgestemd op landelijke en provinciale maatregelen en steun voor de Nijmeegse culturele sector.
- Maatwerk bieden per organisatie via een subsidieregeling: organisaties ondersteunen op basis van de daadwerkelijke financiële nood.
- Optimaal gebruik maken van algemene steunregelingen: organisaties moeten zo veel mogelijk gebruik maken van generieke rijksmaatregelen als NOW, TOGS en TVL
- Eigen inzet: organisaties moeten zelf ook interen op reserves en kostenbesparingen doorvoeren

Deelregeling weerbaar en wendbaar

Het doel van deze regeling is vernieuwing en experiment te stimuleren om de culturele sector perspectief te bieden voor de toekomst. De regeling heeft de volgende kenmerken:

- Beschikbare budget is € 1 miljoen
- Ruimte om te experimenten met nieuwe werkmethoden, verdienmodellen, ontwikkel/broedplaatsen, exposure.
- Samenwerking en kennisuitwisseling zijn belangrijke criteria voor subsidie.
- In de loop van 2021 volgt een voorstel voor de uitwerking. Dit gebeurt in overleg met het culturele veld en wordt afgestemd op landelijke en provinciale maatregelen en steun voor de Nijmeegse culturele sector.
- Het gaat om innovatie van productie en/of presentatie waarbij (ander) publiek op een nieuwe of andere manier bereikt kan worden. Ook het uitbreiden naar andere sectoren dan de culturele, zoals het bedrijfsleven, (semi-)overheid en het sociale domein, kan de weerbaarheid van de sector verhogen.
- We stimuleren culturele organisaties samenwerkingsverbanden aan te gaan en daarmee organisatie, faciliteiten en middelen efficiënter en effectiever in te zetten en/of een gezamenlijke professionaliseringslag te realiseren.
- We gaan mogelijk bijdragen aan investeringen in gebouwen en inventaris.

Deelregeling culturele projecten

Het doel van deze regeling is om culturele makers in staat te stellen coronaproof activiteiten te organiseren en op deze manier cultureel aanbod te organiseren voor het Nijmeegse publiek. Deze regeling heeft de volgende kenmerken:

- Zowel ZZP’ers als culturele organisaties kunnen subsidie aanvragen.

- Het subsidiebedrag is minimaal € 1.000 en maximaal € 3.000.
- Subsidieplafond van € 75.000.
- Culturele activiteiten moeten binnen de heersende coronamaatregelen passen.
- Aanvraag wordt beoordeeld op creativiteit, kwaliteit en de meerwaarde voor de stad.

Deelregeling scholing en ontwikkeling ZZP'ers

Deze regeling stelt de artistieke en inhoudelijke ontwikkeling van culturele professionals centraal met als doel een impuls te geven aan de werkpraktijk in tijden van corona en daarna. De subsidie kan bijvoorbeeld worden ingezet voor een project, training, cursus, activiteit of andere professionalisering zoals het aantrekken van een fondsenwerver. Deze regeling heeft de volgende kenmerken:

- Alleen beschikbaar voor culturele ZZP'ers (inschrijving KvK is vereist).
- Subsidiebedrag van maximaal € 2.000.
- Subsidie mag 100% van de kosten dekken.
- Subsidieplafond van € 50.000.
- De aanvraag wordt beoordeeld op basis van cv/portfolio en een motivatiebrief. De cultuurscout kan adviseren bij de beoordeling van de subsidie.
- Criteria zijn bijvoorbeeld het bevorderen van de eigen deskundigheid, ontwikkelen van vakmanschap, ontwikkelen van nieuwe activiteiten, digitaliseren van aanbod of realisatie van andere randvoorwaarden die nodig zijn om artistiek inhoudelijke activiteiten te ondersteunen.

Deelregeling makersfonds

Het doel van deze regeling is het creëren van specifieke opdrachten om de samenwerking en ontmoeting tussen culturele makers onderling en met andere sectoren te stimuleren. Op deze manier wordt de kracht van kunst en cultuur nog meer zichtbaar. De opdrachten die worden verleend dragen bij aan het verrijken van de beroepspraktijk van de culturele makers. Deze regeling heeft de volgende kenmerken:

- Subsidie wordt verleend voor initiatieven die aansluiten bij de specifieke opdrachten.
- Subsidiebedrag van minimaal € 20.000 en maximaal € 30.000.
- Subsidieplafond van € 180.000.
- De vraagstukken/opdrachten worden van tevoren vastgesteld en meegegeven aan de aanvragers.
- Voor de uitvoering worden nadrukkelijk Nijmeegse makers ingeschakeld
- Criterium is o.a. het ontwikkelen van een duurzame relatie binnen de culturele sector en/of met andere domeinen.

5.2. Uitbreiding bestaande subsidieregeling

Naast de subsidieregeling corona cultuur stellen we budget beschikbaar voor de volgende maatregelen.

Ondersteuning amateurs culturele organisaties

Bedrag € 50.000

Alle amateurverenigingen die in 2021 subsidie hebben ontvangen vanuit de Subsidieregeling Amateurkunst Nijmegen krijgen een ondersteuningsbijdrage van € 1.000. In totaal gaat het hierbij om 50 verenigingen en een totaalbedrag van € 50.000. De ondersteuningsbijdrage is een tegemoetkoming in de extra kosten die de organisaties in verband met corona hebben en/of het wegvallen van inkomsten als gevolg van corona. Deze aanvullende subsidie kan de verenigingen ondersteunen bij het opnieuw opstarten van repetities, activiteiten en optredens.

Ontwikkeling van jonge makers

Bedrag: € 25.000

Sinds begin 2021 heeft Nijmegen een cultuurscout die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Groeispurt. De groeispurt is een aanjaagfonds met als doel om het hele jaar door opstartsubsidies te kunnen geven aan beginnende, nieuwe initiatieven. Kunstenaars kunnen voor maximaal €3.000 een subsidie aanvragen. Het gesubsidieerde project moet een duidelijke relevantie hebben voor de ontwikkeling van de maker. Overige criteria voor een bijdrage vanuit de Groeispurt zijn onder andere een hoge mate van artistieke kwaliteit en/of potentie, experimenteel karakter, aantoonbare connectie met Nijmegen. Het bedrag van €25.000 is zowel bedoeld voor het Groeispurt-fonds zelf (€15.000) als de begeleidings- en uitvoeringskosten van de cultuurscout (€10.000).

Subsidieregeling Verleden Verbeeld

Bedrag € 12.000

Nijmeegse organisaties hebben tussen 8 februari en 9 maart 2021 subsidie aan kunnen vragen voor projecten waardoor iedereen het Nijmeegse verleden kan zien en ervaren. Deze initiatieven leveren een belangrijke bijdrage aan het verbeelden van het Nijmeegse verleden, stimuleren creativiteit en nieuwe initiatieven en hebben daarmee een publiek belang. In 2021 ligt de focus op de Limes en ‘Het leven in de Romeinse tijd.’ Het subsidieplafond van de regeling was oorspronkelijk € 12.000. We stellen hiervoor aanvullend een bedrag van € 12.000 beschikbaar.

Scholing en ontwikkeling via Cultuur Academy (subsidie verleend)

Bedrag: € 120.000

Met de inzet van de Cultuur Academy versterken we de culturele sector door kennis te delen en nieuwe kennis aan te bieden, van elkaar te leren en dit weer door te geven. Naast versterking wordt ook ingezet op het minder kwetsbaar maken van de professional in de culturele sector, permanente professionele ontwikkeling helpt om weerbaar en wendbaar te blijven. De subsidie is al verleend.

Bijlagen

- *Informatiegids over gemeentelijke coronasteun aan de lokale culturele infrastructuur* (van februari 2021, in opdracht van VNG door Berenschot)